

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมหนองเขียด

ผู้วิจัย นางสาวอรุณศรี ยิ่งยีน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมหนองเขียด

ปีที่พิมพ์ 2563

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่อง การเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อม บริบทรอบตัว และเป็นยุคที่ระบบการจัดการศึกษาต้อง สามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขใน สภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ (Dejakupt & Yindeesuk, 2014) ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา เพราะครูผู้สอนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงหน้าที่ของครูผู้สอนในศตวรรษใหม่จะไม่ใช่เพียงการสอน หากแต่ต้องเปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนควรออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนมากกว่าการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากภายในใจและสมองของตนเอง (Panich, 2012) ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของครูผู้สอนให้เป็นผู้มืออาชีพ (Wongmeejong & Naipat, 2017) แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่ มักเป็นการจัดอบรมระยะสั้น และเน้นเฉพาะสมรรถนะด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอน หลังจากนั้นจะให้ครูผู้สอนดำเนินปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนและดำเนินการสอนเองโดยลำพัง (Dejakupt & Yindeesuk, 2017) ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพมากนัก

การพัฒนาพัฒนาครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งให้ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือร่วมพลังกันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยสมาชิกในชุมชนวิชาชีพร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ และภารกิจการพัฒนา ร่วมกัน สมาชิกร่วมพลังเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ลงมือปฏิบัติบนฐานการทำงานจริงที่อิงพื้นที่การปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่นที่ได้จากนอกห้องเรียน ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนามตามแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางบวกแก่ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ให้เป็น “คนคุณภาพ” ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และคุณภาพของประเทศในที่สุด นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่คนในสถานศึกษา องค์กร และหน่วยงานต่างร่วมมือเรียนรู้ในการวิพากษ์วิจารณ์ ร่วมสะท้อนคิด และ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกันมากขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 คุรุศึกษามีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดสรรเงินอุดหนุนกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพให้แก่เครือข่ายฯ ที่มีการรวมตัวกันทางวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ที่แท้จริงและต่อเนื่อง จะทำให้เพิ่มสมรรถนะในการทำงานของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนารับรู้ การเรียนการสอน การบริหาร และการปฏิรูปสถานศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และความท้าทายตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้สำเร็จ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” จึงเป็นชุมชนการพัฒนาที่สมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมตัวกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง แก่วิชาชีพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน รวมทั้งสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่สมาชิกให้สมกับความเป็น “ครูมืออาชีพ” อย่างแท้จริง

จากผลการประเมินการทดสอบนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) พบว่า ผลการประเมิน PISA ของประเทศไทยต่ำกว่ามาตรฐาน และมีแนวโน้มลดลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) นอกจากนี้ยังพบปัญหาครูขาดเทคนิควิธีสอนและทักษะด้านเทคโนโลยี การพัฒนาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ผิดทักษะคิดวิเคราะห์และรู้จักตั้งคำถาม จากข้อมูลดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ผลักดันหลักการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนำมาพัฒนาครู ใช้เครือข่ายในสถานศึกษาและชุมชน เรียนรู้ด้วยตนเอง และจากเพื่อนครู นำไปสู่การร่วมกันประเมินและแก้ไขปัญหาร่วมกัน หลักการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเป็น เครื่องมือในการพัฒนาครูได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนาครูต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียน (ณรงค์ ชุ่มทอง, 2560)

จากการศึกษาวิจัยของ ญัฐิกา นครสูงเนิน (2556) ดลนภา ดลศิริ (2556) ศยามน อินสะอาด (2556) และจุลลี ศรีชะโคตร (2557) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายและการสนับสนุนของเขต ด้านบรรยากาศขององค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านโครงสร้างสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ด้านการจูงใจ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านประสิทธิภาพการสอนของครู เป็นต้น ซึ่งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นั่นคือ ประสิทธิภาพการสอนของครู แต่จากการวิเคราะห์ผลคะแนนทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างปีการศึกษา 2560 - 2562 ของโรงเรียนมัธยมหนองเขียด พบว่า มีผลการทดสอบต่ำลง ถึงแม้ว่าจะมีบางรายวิชาที่มีพัฒนาการดีขึ้น แต่ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ดังนั้นหากสถานศึกษาสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดระดับสูง โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำถามในการวิจัย

การพัฒนาครูที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดระดับสูง โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะและผลการพัฒนาอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและนำกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เนื่องจากการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยการหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ด้วยการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ปฏิบัติจริงในบริบทของแต่ละชั้นเรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ความรู้สามารถเกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นร่วมใจที่จะปฏิบัติและเรียนรู้ร่วมกัน โดย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ขั้นวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติและสังเกตผลการปฏิบัติ ขั้นสะท้อนผล และขั้นตอนการปรับปรุงใหม่ (Phuangsomjit, 2017; Dejaupt & Yindeesuk, 2017) นอกจากนี้ยังนำกระบวนการจัดการความรู้ มาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาบทเรียนต่างกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะประสบการณ์ในการดำเนินการตามกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอน เช่น การวิเคราะห์คะแนนการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) การวิเคราะห์หลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา สารการเรียนรู้ที่สำคัญของเนื้อหาความรู้ วิธีการสอน ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ผลลัพธ์การเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน และผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีแนวทางดังนี้

1.1 การเลือกหัวข้อในการทำแผนการเรียนรู้ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเลือกเรื่องที่ยากหรือเป็นเรื่องที่สำคัญของรายวิชา เพื่อสมาชิกทีมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะได้ร่วมมือร่วมแรงกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน

1.2 การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนในทุกด้านและเน้นปัญหาการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เป็นการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยผู้สอนวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและนำข้อมูลมาร่วมวิเคราะห์กับเพื่อนร่วมคิด และสมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.3 ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน โดยนำผลการประเมินจากผู้เรียน/ผู้สอนในปีการศึกษาที่ผ่านมาที่มีรายละเอียดในหัวข้อที่จะร่วมพัฒนาด้วยกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้

ในหัวข้อที่มีปัญหาหรือต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะประเมินหลังการสอนในหัวข้อนั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การเรียนรู้ จากทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อวางแผนการปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไป

2. ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) เป็นขั้นที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยสมาชิกทีม อย่างน้อย 5 คน ได้แก่ ผู้วางแผนการสอน เพื่อนร่วมคิด ผู้สังเกตการณ์สอน ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้บริหาร ร่วมกันวางแผนและให้การชี้แนะและให้คำปรึกษาในการออกแบบการสอน และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนเรื่องการจัดการเรียน เช่น การจัดโต๊ะเรียนแบบกลุ่ม เรียนร่วมมือร่วมพลัง และการเตรียมสื่อการเรียนรู้ ส่วนผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยการอำนวยความสะดวกสนับสนุนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้ครบทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 การวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วางแผนการสอน โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนคิด 4 ขั้นตอน โดยมีเป้าหมายที่การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) สารการเรียนรู้ที่สำคัญ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (กิจกรรม สื่อ และเวลา) โดยเลือกวิธี/เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เช่น Cooperative learning, PBL, Case based learning, Team based learning, Project based learning, Questioning, Concept mapping 4) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

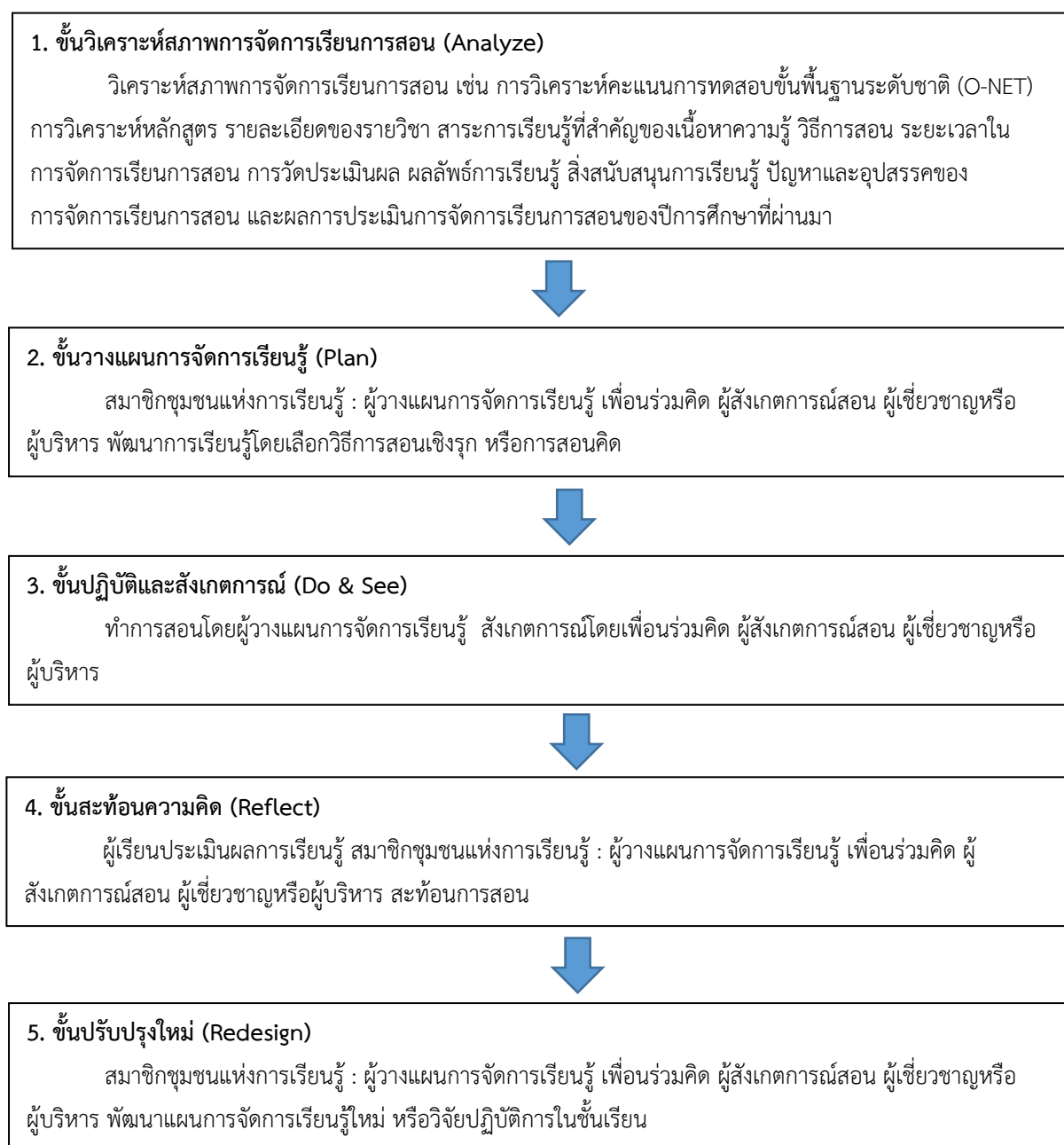
2.2 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อนร่วมคิด ผู้สังเกตการณ์สอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประสานงานรายวิชา รวมทั้งผู้บริหาร ดังนี้ 1) ผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอร่างแผนการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อนร่วมคิด ผู้สังเกตการณ์สอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประสานงานรายวิชา รวมทั้งผู้บริหาร ให้ข้อเสนอแนะ 3) ผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ปรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์กระบวนการคิด กิจกรรมและการประเมินผล ตามข้อเสนอแนะร่วมกับเพื่อนร่วมคิด จากนั้นเตรียมความพร้อมทั้งด้านผู้เรียน เช่น การจัดกลุ่มผู้เรียน การเตรียมความรู้ก่อนเรียน และใบงาน เป็นต้น และการเตรียมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

3. ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Do and See) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไปปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน โดยมีสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมสังเกตการณ์ ผู้สอนบันทึกหลังการสอน ผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนร่วมคิด และสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมสังเกตการณ์ และบันทึกจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในประเด็นพฤติกรรมของผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนทุกคนให้มีส่วนร่วม สภาพสิ่งแวดล้อม สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สะท้อนการสอนในแบบบันทึกการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน

4. ขั้นสะท้อนคิด (Reflect) เป็นขั้นที่สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความสำเร็จ เช่น ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ จุดเด่น จุดอ่อนในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพสิ่งแวดล้อม สิ่งสนับสนุน

การเรียนรู้ บรรยายภาคการเรียนรู้ และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดที่ต้องแก้ไข รวมทั้งแนะนำวิธีแก้ปัญหา โดยเริ่มการสะท้อนคิดจากผู้วางแผนหรือผู้สอน เพื่อนร่วมคิด (Buddy) และสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

5. ขั้นปรับปรุงใหม่ (Redesign) ขั้นนี้ผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมคิดพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยนำผลจากการสะท้อนคิดจากการสอนร่วมกับข้อเสนอแนะของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อปรับแก้แผนการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ และนำไปดำเนินการสอนอีกครั้ง โดยสามารถสรุปเป็นแนวปฏิบัติขั้นตอนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผลการวิจัย

จากผลการดำเนินการพัฒนาครูที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดระดับสูง โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งครูผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ได้ดังนี้

1. ด้านผู้สอน

1.1 เข้าใจบริบทของวิชาและมีจุดเน้นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น จากการศึกษาวิเคราะห์คะแนนการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) การวิเคราะห์หลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา สารระการการเรียนรู้ที่สำคัญของเนื้อหาความรู้ วิธีการสอน ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ผลลัพธ์การเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน และผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของปีการศึกษาที่ผ่านมา ร่วมกับทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ช่วยลดความโดดเดี่ยวและเพิ่มความมั่นใจของครูผู้สอน ซึ่งจากเดิมที่ผู้สอนแต่ละคนคิดวางแผนการสอนเพียงคนเดียว เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ก็แก้ปัญหาเพียงผู้เดียว การปรึกษาหารือกันเพื่อพัฒนาการสอนยังมีน้อย เปลี่ยนมาเป็นการร่วมมือในการคิดและแก้ปัญหาด้วยกัน โดยมีเป้าหมาย เดียวกัน คือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 เพิ่มความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน

1.4 การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้สอนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง ร่วมกับประสบการณ์ของสมาชิกทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้สอนที่เป็นสมาชิกในทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังได้เห็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนสมาชิก ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ในชั้นเรียนของตนเองได้

1.5 ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับระยะเวลา เนื้อหา ผู้เรียน และสภาพแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการมีสมาชิกทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยให้ข้อเสนอแนะ ช่วยแก้ไขปัญหา รวมถึงให้กำลังใจ ภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีจากทีมเพื่อนผู้สอนด้วยกัน

2. ด้านผู้เรียน

2.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เนื่อง จากการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และประยุกต์ใช้ความรู้ในห้องเรียนมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนในการเรียนแบบเดิมพบว่าผู้เรียนในห้องเรียนที่มีการพัฒนาด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนสอบที่สูงกว่าผู้เรียนในห้องเรียนในปีก่อนที่ผ่านมา ที่เรียนโดยวิธีการแบบเดิม ซึ่งเน้นการบรรยายเป็นหลัก

2.2 ผู้เรียนมีความสุขและสนุกในการเรียนมากขึ้น จากการสอบถามผู้เรียนส่วนใหญ่พบว่า ชอบวิธีการเรียนการสอน เพราะมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา โจทย์สถานการณ์จำลอง ด้วยการให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบร่วมกันกับเพื่อน และสุดท้ายครูผู้สอนมาเฉลยร่วมกันกับผู้เรียน มีแบบวัดความรู้และทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน และเฉลยคำตอบและขมวดความรู้ร่วมกันภายหลัง

การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดอ่อนของตนเอง และทราบว่าตนเองต้องแก้ไขตรงจุดใด การที่ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนตั้งใจและอยากเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าว อาจเป็นผลจากการที่ครูผู้สอน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีต่อกัน และกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ทำให้ผู้สอนได้เสนอปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนา ดังนั้น จึงส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. การสนับสนุนของผู้บริหาร เนื่องจากการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งในด้านเวลาการประชุมร่วมกัน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้สอนมีขวัญกำลังใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะการเข้าร่วมประชุมของผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นและรวดเร็วมากขึ้น

2. การสื่อสารทางบวกของสมาชิก ในระยะปฏิบัติการสอนต้องมุ่งเน้นสังเกตชั้นเรียนเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้เรียน ไม่ใช่เพื่อประเมินผู้สอน และระยะสะท้อนผลเป็นการประชุมประเมินการสอนที่มุ่งเน้นการสื่อสารทางบวก โดยเน้นชี้จุดดีเพื่อสร้างกำลังใจ การตั้งคำถามและการสนับสนุนให้ผู้สอนตัดสินใจปรับปรุงการสอนได้ด้วยตนเอง การสื่อสารทางบวกช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีและส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการความรู้โดยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อช่วยจัดระบบความรู้ ความคิด และเกิดการขยายผลไปยังทีมผู้สอนคนอื่น ๆ โดยเฉพาะการแบ่งปันเทคนิควิธีการสอนที่ดีให้สมาชิกในชุมชนและครูผู้สอนคนอื่น ๆ ได้เรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การทำงานบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ การแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และเกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการแบ่งปันจะสามารถเกิดได้ตั้นต้องอาศัยการมีผู้บริหารที่สนับสนุนการจัดบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการมีเป้าหมายร่วมกันของทุกคนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **สรุปผลการวิจัย PISA 2015**. [ม.ป.พ.]
- ณรงค์ ชุ่มทอง. (2560). **PLC มิติใหม่ นวัตกรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาไทย**. สืบค้นจาก <https://www.matichon.co.th/news/484184>.
- จุลลีย์ ศรีชะโคตร. (2557). **บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเลย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ตถาตา พับลิเคชั่น.
- Chaichaowarat, R. (2015). **Professional Learning Community: PLC**. In Bangon Serirat, Charinee Triwaranyu & Rewanee Chaichaowarat (Editor). **9 Ways to Create Teacher to Disciples**. Retrieved from https://www.plc2learn.com/attachments/view/?attach_id=88075. (in Thai).
- Dejaupt, P & Yindeesuk, P. (2017). **7C skill instructor 4.0**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Dejaupt, P & Yindeesuk, P. (2014). **Instructional management in 21st**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Panich, V. (2012). **Learning Strategies for Learners in 21st**. Bangkok: Tathata. (in Thai)
- Wongmeejong, C & Naipat, O. (2017). **Competency of Thai teacher in 21stCentury: wind of change**. Journal of HRintelligence, 12(2), 47 - 62. (in Thai)